

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrtletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—
Pozamezna številka 10 grošev.

Oktobersko premissljevanje.

Z deljenimi čustvi je letos Koroška obhajala deveto obletnico plebiscita. Rada bi se veselila zmage, a gospodarski položaj ne pripušča veselja. Obljubljali so našemu kmetstvu prebivalstvu pred desetimi leti sijajen obstanek, češ, da ima Avstrija velika mesta in mnogo tovarn, ki rabijo mnogo kruha in mesa. Obljuba je bila povsem verjetna. Nismo se bali živeti v novih razmerah, ker smo se zanašali na pametno gospodarsko politiko. Sedaj pa vidimo obojni Slovenci, zavedni in nezavedni, da je pri nas vsled slabe gospodarske politike ravno kmetstvo ljudstvo v največjih težavah; ne žito in ne živina nimata cene, vse pa, kar mora kupiti kmet, je neprimerno drago. Kdor dobi v roke „Bauernzeitung“ in jo bere, ga vsaka številka prepričuje, kako slabo se nam godi. Nemški kmet, ki ima vse šole v maternem jeziku na razpolago, ki se ga še po šolah izobrazuje v domačem jeziku, ki je užival in še uživa vse ugodnosti, ki jih sploh more nuditi deželni kulturni svet, ki je lahko veliko boljše gospodarsko izobražen kakor slovenski kmet, slabo izhaja. Kaj šele slovenski, ki nima nobenega pouka v maternem jeziku, niti navadnega gospodarskega ne. Če bi hoteli biti hudomušni, bi danes vprašali kmete iz velikovške okolice, kje so izpolnjene sladke obljube za povzdigo gospodarstva? Po devetih letih bi morala že voziti svečano obljubljena vzhodna železnica, ljudje bi že smeli prevvažati les in krompir iz velikovške in grebinjske okolice vagon za vagonom k prijateljem v solnčno Italijo, da bi kmetom ne bilo treba prodajati krompirja po 3 do 4 groše. Namesto da bi kupovali domačo živino in domače žito, pa kupujejo pridelke iz sosednih držav. Vse to iz „ljubezni do domačega kmeta“!

Kaj se je storilo za povzdigo gospodarske izobrazbe? Plačujemo davke za kmetijske šole, gospodinjske tečaje itd. Kaj imamo od njih? Nič. Zato smo vpeljali svoje gospodinjske tečaje. Uspehi so bili lepi — in glejte, sedaj pa so jih tudi začeli prirejati, a samo v konkurenco proti našim. Z našim denarjem zabavljajo proti nam, ko se trudimo, da bi našemu kmetu zboljšali kruh. In gospodarske shode prirejajo za Slovence — v nemškem jeziku, ko vsi vemo, koliko naši kmetije znajo nemški! Tisti, ki so obljubljali blagostanje našemu kmetu, nočejo povzdige, ampak njegovo smrt. Danes, po devetih letih, se že vidijo pravi nameni Nemcev. Njihov klic „Kärnten den „Kärntnern“ jim je pred devetimi leti dobro služil, danes ga mečejo že med staro šaro in nov klic se sliši v njihovih vrstah: „Kärnten dem Reich!“ Kmete domačine spravijo na beraško palico, s — podporami pokupijo posestva, ki jih ne zaupajo svojim „windischen Landsleuten“, ampak protestantom — Prusom, da v naše izključno katoliške kraje ne prihaja samo narodni boj, temveč tudi verski. S slepoto so udarjeni tisti Slovenci, ki vse to vidijo, pa še naprej podpirajo Nemce in grede z njimi. Do danes še nismo slišali nobenega, tudi katoliškega Nemca ne, da bi tako politiko obsojal! Zato smemo reči, da jo tudi katoliški Nemci odobravajo, torej tudi tem so ljubši protestanti kakor domači katoliški Slovenci.

Hvala Bogu, da je to naseljevanje rajhovcev že marsikateremu zaspanemu Slovencu odprlo oči, da vidi, kako zvito hočejo domače ljudstvo spraviti z rodne zemlje. Nemci sami priznavajo to. Zato pa kličejo na pomoč učiteljev, ga — itak sovražno proti nam — še

bolj hujskajo zoper nas, kličejo na pomoč oblast, da nastavlja samo izrazite bojivnike v slovenske kraje, vse to samo za to, da bi se več Slovencev spregledalo. Kako smo bili otročji, ko smo po plebiscitu mislili, da bodo Nemci proti nam gospodarsko, kulturno in narodno pravični, da bodo držali dane obljube, celo slovesne obljube. Odkrito besedo smo izrekli, da se odpovedujemo povojnim željam in priznavamo dane razmere, da hočemo državi dati, kar državi gre — in plačilo beraška palica ali pa hlapec tuja.

Koliko se Slovenci trudimo, da bi se nam ljudska šola zboljšala. Če bi bila dobra, bi jo gotovo hvalili, a do danes se še nihče od Nemcev ni potrudil, da bi se resno vprašal, ali so naše pritožbe upravičene ali ne; še vedno je obveljala sodba tistih, ki na naših šolah poučujejo, ko bi vsak pameten mogel vedeti, da je še vsak kramar hvalil svoje blago, pa naj je bilo še tako zanič. Pred celim svetom si upamo trditi, da je vse zaostalosti in narodne neznačajnosti našega ljudstva kriva naša šola. Vedno več vidimo in slišimo po svetu, slišimo tudi, kaj hočejo taki Nemci, ki so v enakem položaju, kakor mi, n. pr. Nemci v Jugoslaviji, ti nam odpirajo oči in ti so nam pomagali izreči sodbo nad našim šolstvom, kakor si je učitelstvo sanjati ni moglo. Gotovim Nemcem pa je še vse to premalo, še hujskajo učiteljstvo proti nam!

Polom ene največjih bank v Avstriji nas navdaja s strahom za bodočnost, ker lezemo vedno bolj v odvisnost tujega kapitala, ki si bo znal svoje dobrrote dobro plačati. Možem, ki so polomijo zakrivili, se gotovo ne bo skrivilo lasu, kakor se ni, ko je bil polom Kärntnerbanke v Celovcu, temveč ravnateljji dobijo lepe pokojnine. Če pa Slovenec zagreši le malenkost, ki je tudi ne odobravamo, in od nje nima še niti groša dobička, pa se mu že grozi z največjimi bombami, kojih škoda ni v nikaki primeri s pogreškom. Dvorenost, ki pusti velike ptiče prosto leteti, male in pri nas najmanjše pa neusmiljeno pesti; niti na misel jim ne pride, izpraševati vest, ali so proti svojim sorojakom v podobnih — ali celo hujskih — slučajih tudi tako tankovestni ali ne.

Širiti se hoče gibanje, ki menda zahteva od svojih članov lepo obljubo: delovati za ljudstvo, domovino in pravico, med našim ljudstvom pa zbira v svoje vrste tudi vse, ki so proti ljudstvu in proti značaju domovine, zbira v svojih vrstah dolgoletne nasprotnike našega ljudstva, ki se vsakokrat veselijo, kadar zapoje boben enemu izmed našega ljudstva, ki še enega glasno niso dvignili za njegove pravice itd. Taki ljudje niso bojivniki za ljudstvo, domovino in pravico! Pravijo, da se borijo za pravice ljudstva proti socijalnim demokratom. Pri nas pa nas uči izkušnja, da so se še vedno združili z njimi, kadar se je šlo — proti nam. Zato ostanemo zavedni Slovenci pri svojem, se ne družimo ne na eno in ne na drugo stran in bomo na prijazne klice odgovarjali tistim, ki svojo prijaznost pokažejo z dejanji. Najprej ljudstvu vrniti čast, oprati ga pred kulturnim svetom sramote narodnega odpadništva, vzgojiti ga do spoštovanja samega sebe, utrditi ga na rodni zemlji in potem naj pridejo in nudijo svoje prijateljstvo ljudstvu.

Opazamo, da v naše vasi ne prihaja prijateljstvo, ampak sovraštvo: prepri se množijo, nastajajo pretepi, tu pa tam že teče kri in podivjanost raste med mladino. Pravo ljudsko gibanje ne omadežuje svojega cilja s sovraštvom

svojih članov do ljudi, ki hočejo varovati značaj ljudstva in njegove domovine.

Iz tega oktoberskega premissljevanja vidimo, da so našemu slabemu stanju krive edino obupne politično-gospodarske razmere; vidimo, koliko smo dozdej smeli dati na nemške obljube, kako se nam bo dobro godilo; vidimo težo, pod katero zdihuje vse gospodarstvo, najbolj pa naše, ker pač smemo za gospodarsko izobrazbo plačevati, a od nje nimamo koristi, temveč le zaostalost za Nemci. Vidimo pretresljaje v nemških denarnih zavodih in nenak mero pravičnosti in razširjajočo se podivjanost mladine. Vse to nas mora utrvjati v prepričanju, da se zanašamo le na se, se zbiramo okoli svojih posojilnic, da z varčnostjo in pridnim delom varujemo hiše naših očetov, da sami ne zapuščamo pota pravičnosti in poštenosti in da zbiramo mladino v svojih društvih, da jo vzgojimo značajno, delavno in varčno, zmožno, da prevzame posestva očetov in jih ohrani verna in domoljubna.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Z Dunaja je prišla vest, da išče Koroška posojilo 2 milijona S, ki se ima vrniti 31. dec. 1931. Posojilo se zajamči z davkom na avtomobile, ki da v letu 500.000 S. Deželna vlada pravi k temu, da se bo porabilo posojilo za kritje letošnjega primanjkljaja v deželnem proračunu. Finančni minister je na posojilo že pristal. — 28. t. m. se sestane deželni zbor. Na dnevnem redu so samo gospodarske zadeve. — Pogajanja o vzhodnih reparacijah se v Parizu nadaljujejo. Avstrijska delegacija je mogla predati samo dve spomenici, drugače pa ni imela prilike, da bi posegla v razpravo. Namestitev se rešiti najprej vprašanje madžarske in bolgarske vojne odškodnine in na koncu šele avstrijske. Bolgarska zahteva preložitve plačil za 30 let. — V finančnem odboru se je razpravljalo o polomu Bodenkreditanstalt in o zakonu glede likvidacije zavoda. Marsikaj neverjetnega so povedali govorniki: Sieghart je dobival v letu do 500.000 S plače, po polomu mu pa še ostane 5 milijonov dolarjev premoženja. Poštna hranilnica izgubi 17 milijonov S. — V kršč.-soc. stranki je nastal razpor. Stranka kot takšna se je postavila na stališče heimwehra, vodja dunajskih kršč.-soc. delavcev pa je proti heimwehru in za sporazum s soc. dem. — Vlada je 18. t. m. predložila parlamentu osnutek ustavne reforme. Z osnutkom kot takšnim se bomo v prihodnji številki bavili natančneje. Soc. dem. odločno odklanjajo tako spremembo ustave, pa tudi kršč. soc. pravijo, da vsebuje določbe, ki se jih ne more pozdraviti brezpogojno in na vsako stran. Heimwehr je mnenja, da je to zmaga njenega pokreta in njenega strašanskega pritiska.

Nemčija. Vodja nemških nacionalcev Hugenberg dela z vsemi silami, da bi se izvedlo ljudsko glasovanje o Youngovem vojnoodškodninskem načrtu. Zdaj so pričeli proti tem nameram nastopati celo ministri, ki povdarjajo, da bi izvedba plebiscita v kratkem času uničila vse sadove politike sporazuma, ki jo je s tolikimi žrtvami privedel na sedanja uspešna pota pokojni dr. Stresemann. Zelo odločno proti temu so tudi levičarske stranke. Osrednja vlada je izdala proglas na nemški narod, v katerem pravi: Z mirovno politiko je dosegla Nemčija izpraznitev Porenja, znatno omiljenje reparacijskih dajatev, osamosvojitve nemškega gospodarstva in pričetek pogajanj za povračilo saarskega ozemlja. Vsemu temu bi napra-

vilo konec ljudsko glasovanje in bi pomenilo, da se Nemčija za nedogleden čas odreče Porrenju in ohrani Dawesov načrt, kar bi dovedlo Nemčijo na rob finančnega in gospodarskega propada. Vsak trezen človek mora smatrati plebiscitne zahteve za brezvestno hujskanje naroda, ker temelji ta plebiscit na prevari. Kdor noče ovirati preporoda Nemčije, mora odkloniti od nacjonalistov zahtevano ljudsko glasovanje, ki grozi pahiti Nemčijo v novo suženjstvo. Listi sicer pravijo, da nacjonalisti ne bodo imeli uspeha, ker je potrebnih za sprejetje njihovih zahtev 20 milijonov glasov, pri zadnjih volitvah pa so jih dobili le 4.300.000.

Italija. Dne 25. marca t. l. se je vršil v Italiji plebiscit, ko so morali državljani voliti z „da“ za fašizem in z „ne“ proti fašizmu. Tedaj sta šli dve skupini fašistovskih volilcev v Istri na volišče. Med potjo je padlo pri Pazinu nekaj streliv iz bližnjega gozda in 2 volilca sta bila ranjena, eden od teh dveh je pozneje na posledicah umrl. Fašisti so aretirali 5 slovenskih fantov, jih odvedli v Rim in jih 15. t. m. pripeljali v oklopnem avtomobilu v Pulj, kjer so jih postavili pred fašistovsko izredno sodišče. Obtoženci so se zagovarjali, da sploh niso sodelovali, drugi pa da so streljali v zrak, da bi preplašili volilce. Po izjavah predsednika sodišča pred obravnavo je bilo očitno, da bodo vsi obsojeni, četudi so manjkali dokazi in se je sodišče opiralo le bolj na domneve. Vladimir Gortan, 20 let star fant, je bil obsojen na smrt, ostali štirje pa na 30 let kaznilnice. Po celem svetu je znano fašistovsko sodstvo, ki hoče uničiti vse, ki so nasprotniki fašizma, zato je par dni pred obravnavo izdala mednarodna protifašistična liga v Parizu protestno spomenico, v kateri pravi, da je treba še v zadnjem trenutku rešiti pet nedolžnih žrtev fašističnega zločina. Obračajo se zato na vse organizacije in posameznike, na ves protifašistični tisk z nujno prošnjo, da takoj, še to uro, store vse, kar morejo, da rešijo pet nedolžnih žrtev. Protestirajte pri inozemskih predstavnikih italijanske vlade osebno, brzojavno, potom deputacij, protestirajte na skupščinah, v parlamentu in tisku in zahtevajte, da se izvršitev smrtnih razsodbe odgodi in da se postavijo obtoženci pred redno sodišče, kjer se bodo lahko zagovarjali. Vsled tega je prišlo v Zagrebu dvakrat do demonstracij proti Italiji. Obakrat je morala policija razgnati demonstrante, ki pa so se vedno zopet zbrali. Do italijanskega konzulata niso mogli, zato pa so prepevali in vzklikali pred francoskim in avstrijskim konzulatom, kjer so se zavzemali tudi za pravice južnotirolskih Nemcev. Po zakonu se ima izvršiti smrtna kazen v roku 12 ur po obsodbi.

Rumunija. Po izvolitvi Saraceana v regentski svet se je položaj v državi zelo poostiril. Kmetijska stranka zahteva odstop finančnega ministra Popovicia, ker je z novim regentom v svaštvu. Finančni minister pa ni hotel čakati, da bi se zadeva uredila, temveč je sam podal ostavko, ker se ni strinjal s po-

stopanjem pravosodnega ministra, ki je hotel preprečiti, da bi dobili transilvanski člani zaraniščične stranke premoč v vladi in ker je hotel znižati starostno mejo za sodnike kasačijskega (najvišje kazensko ovržno sodišče) sodišča od 70 na 68 let. Obenem je odstopil pravosodni minister Junian, ker ministrski svet ni sprejel navedenega osnutka. — Pretekli teden so vpadli bolgarski komiti na romunsko ozemlje, kjer so vrgli več granat in oddali nad 100 streliv. Tisk zahteva najodločnejše korake v Sofiji, tudi prekinitvev diplomatskih odnošajev in ostavko vlade, če ni v stanu, da prepreči neprestano vznemirjanje s strani bolgarskih band in prelivanje krvi na bolgarsko-romunski meji. Pri vpadu je bilo več kmetov težko ranjenih. Orožniki so bandite zasledovali in 4 ranili, enega kmeta pa ubili. Komitaši so končno zbežali preko meje in odnesli s seboj tudi ranjene tovariše.

DOMAČE NOVICE

Važno za kmeta. Po zakonu o zavarovanju kmetijskih delavcev je treba vložiti izjave za oprostitev družinskih članov najkasneje 2 meseca pred koncem leta, to je do 31. oktobra morajo biti izjave pri kmetijski bolniški blagajni, da stopi oprostitev v veljavo s 1. januarjem l. 1930. Za osebe, ki so že oproščene, nove izjave niso potrebne; ostanejo še zanaprej oproščene, če se oprostitev ni preklicala. Istotako morajo do istega dne vpslati izjave posestniki, ki so imeli doslej svoje družinske člane oproščene, v bodoče pa jih hočejo imeti zavarovane. Natančnejša pojasnila dajejo občinski uradi.

Borovlje. (9. obletnica.) 10. oktober se je skušal obhajiti letos pri nas z večjim pompom kot prejšnja leta, vendar se je zapazilo, da je bilo manj udeležencev od lani. Da bi bolj vlekle, so se pritegnili tuji muzikantje. Na trgu sta imela govore Manhart in učitelj dr. Schied. Oba sta seveda tujca, in pred 20 leti morda še nista dobro vedela, kje da je Rož in Borovlje. Prvi je govoril tudi o južnih Tirolcih, ter jih pomiloval, kako da se jih je oropalo vseh pravic, da se jim je celo prepovedalo govoriti v nemškem jeziku. Čisto drugače se postopa s Slovenci pri nas: ti imajo povsod svoje zastopnike, vse polno društev in iger ter nastopajo s slovensko pesmijo celo sredi nemških Borovelj. Z vsem tem pa Slovenci menda še vedno niso zadovoljni in še vedno silijo v Macedonijo ali kam! Temu da se mora napraviti konec. Tako gospod Manhart! Drugi govornik je povedal bolj na kratko, kje da se bo pranjhalo. Res imenitno! Nemški Tirolci se jim smilijo, domače Slovence bi pa najraje kar pohrustali. Sicer se pa naši nasprotniki v veliko slučajih tudi nič ne razločujejo od fašistovskih Italijanov. Slovenski železničarji so bili vrženi po plebiscitu na cesto in so še danes brez službe in tudi brez penzije. Način napada na rajnega g. dekana Limplna je brez primere. Kdo je razbijal slovenske shode v Šmarjeti in Slov. Plajberku?

In le prevečkrat moramo tudi slišati, da se najdejo učitelji, ki nahrulijo otroke v šoli, naj ne plaprajo vindišarsko. Neka slov. posojilnica je vložila letni obračun v slovenskem jeziku. Kaznovali so jo z denarno globo ter zagrozili, ako se to še enkrat zgodi, da bodo kaznovani vsi odborniki. Direktorjem nemških bank pa se izplačujejo milijoni, ko so oropali domače ljudstvo težko prihranjenega denarja. In še mnogo več je takih slučajev, ki se jih bomo o obletnici glasovanja spominjali Slovenci vsako leto.

Goriče pri Borovljah. (Sirnik.) Za časa zasedbe je bila vzdana v p. d. Štajrarijevo hišo spominska plošča, da je tam padel v boju za domovino slovenski poročnik Sirnik. Naši nasprotniki so potem enkrat ponoči pomazali to ploščo z apnom, enkrat celo obmetali z blatom. Pred dvema leti so se pripeljali neki razbojnik — tudi ponoči — z avtom ter imeli s seboj orodje, da bi izklesali in odstranili to ploščo. Razbijali so tam čez eno uro, a bili pri tem zasačeni od slov. fantov, ki so poklicali tedaj orožnike, da se je to delo opustilo. Zločin je imel sodnijske posledice, vendar nismo slišali, da bi se radi tega skrivil komu las na glavi. „Freie Stimmen“ so tedaj celo pisale, da so imeli fantje, ki so izklesavali, prav, ker Sirnik ni padel v boju za domovino, ker Koroška je vendar nemška, in je s tem bil čut domačega ljudstva žaljen. Sedaj se je vzdala poleg prejšnje plošče še ena nova, pisana v nemškem jeziku, da je tu padel jugoslovanski častnik Sirnik, ko so Korošci prvič oteli domovino sovražnikov. Kako daleč da je delo, ki so ga napravili pobalini s prvo ploščo, kulturno, naj presojava naši čitatelji sami. Upamo, da se enaki pojavi ne ponovijo več in da se bo v naprej pustilo take spomine pri miru.

Sveče. (Spomenik.) V nedeljo dne 6. okt. smo na slovesen način obhajali odkritje spomenika v vojni padlih. Spomenik je zgrajen tik farne cerkve v obliki kapelice. Zadnje steno krasi veliko razpelo, na obeh stranskih stenah pa so vzdane plošče s 47 imeni. Ob 10. je bila sv. maša na prostem zraven cerkve, nato odkritje spomenika. Domači g. župnik je v kratkem, dobro zasnovanem govoru raztolmačil pomen spomenika, ki bo še poznejše rodove spominjal na grozote svetovne vojne. Nato so razne deputacije položile vence in domači zbori so zapeli žalostinke: najprej „nemški“, nato naši pevci narodno žalostinko „Oj Doberdob, slovenskih fantov grob...“

Št. Peter na Vašnjah. (Razno.) Iz drugih krajev toliko novic, ki jih beremo v našem listu, od nas pa nič. Da ne boste mislili, da je pri nas tako srečen kraj, da se nič slabega in dobrega ne zgodi, zato danes nekaj novic. Po daljši bolezni je umrla Južičeva Pavla, prej cerkvena pevka in organistinja. Slika priljubljenosti je bil veličasten pogreb. Umrli sta tudi Urbanova mati v Brnceh in pd. Gmajnarca, obe v najlepših letih. Prva je zapustila 4 nedorasle otroke, druga pa enega otroka možu, ki je po

PODLISTEK

Ožbalt Dular,

„prost kmet“ v Remšeniku pri Železni Kapli in dopisnik Bleiweisovih Novic.

Priobčil dr. J. Kotnik.

(Konec.)

„Ako bi tudi letine dobre bile, bo vendar kmetijstvo zmiraj hiralo, dokler kmetje, mali in veliki, ne spoznajo tega, kar ves ostali svet pozna: da se je treba kmetijstva učiti in poizvedeti, kaj po svetu kmetovavci skušajo. Kako daleč pred nami so Angleži, Francozi, Nemci in drugi narodi v kmetijstvu, v živinoreji itd.! Pa zakaj? Zato, ker bero bukve in časnike in posnemajo, kar je dobrega. Pri nas pa ne manjka slamnatih glav, ki se norca delajo iz tega, kar je drugod po svetu živa potreba, ki obrekujejo človeka, kdor gospodarske Novice in „druge gospodarske bukve bere, češ, da ni za pavra, da bi v papir gledal in študiral; paver naj se svojega grunta ahta!“ V zabiti svoji nevednosti mislijo, da jim ni treba več znati, kar je Adam znal o kmetijstvu in Eva o sadjereji; sicer pa v gostivnici pri bokalu besedujejo čez slabe čase in tožijo, da jim ni več živeti.“

Danes so kmetje tozadevno po večini že drugačnega mnenja. Sinove in hčerke pošiljajo v gospodarske in gospodinske šole, naročeni so na strokovne liste o čebeloreji, mlekarstvu,

sadjarstvu itd. itd., udeležujejo se predavanj in tečajev, ki jih prirejajo razna gospodarska društva, sploh pa so prepričani, da je treba korakati s časom naprej.

L. 1865 se je Dular oglašil takoj v 1. številki Novic. Ponosno naznanja, da si je kapelška občina priborila nov uspeh s tem, da je dobila kot druga občina na Koroškem deželni zakonik v slovenskem jeziku. Ob koncu tega dopisa še pristavlja, da je želeti, „da bi se ljudske šole zboljšale v tem oziru, da bi se bolj v materinem jeziku učilo“.

V naslednji številki istega leta pa priobčuje zanimivo narodopisno gradivo v spisu „Stare, večidel važne navade“. Ker utegne naše bravce zanimati, v koliko so se te nekdanje šege in navade v teku 65 let izpremenile, priobčimo ob priliki ta spis v celoti. Te „vražne navade“ se nanašajo zlasti na praznovanje božičnega večera, sv. Treh kraljev in kresne noči.

Še enkrat v naslednjem letu (1866) se javlja Dular kot dopisnik Novic in sicer 10. junija, ko sporoča o ustanovitvi bralnega društva v Železni Kapli. Širom Slovenije so se takrat začela ustanavljati bralna društva ali čitalnice. Pred kratkim sta se ustanovili čitalnici v Mariboru in Celovcu, zato tudi Železna Kapla ni hotela zaostati. Ne motimo se, če trdimo, da je imel glavno zaslugo za ustanovitev kapelške čitalnice Ožbalt Dular. V tej zadevi piše Dular Novicam takole:

„Naj sledeče vrstice pričajo, da narodni

duh iz Koroškega še nikakor ni tako pobegnul kakor je celovški deželni zbor mislil. Pri nas v Železni Kapli, kjer so milemu našemu jeziku v šoli še pred nekaterimi leti trdili: memento mori (misli na smrt) — kjer so ga pri sobotnih večernicah in pri postnih pridigah celo iz božje hiše izgnali, je letošnjo vigrad lepa cvetličica pognala. „Slovensko bralno društvo“ se imenuje. Njegov namen je, ljubezen do branja buditi, omiko in izobraževanje vsestransko po našem okraju širiti, v jeziku materinem se učiti, pa pošteno se kratkočasiti in vse to izključno na narodni podlagi. Z blago mislijo o bralnem društvu se je sicer že marsikateri rodoljub ponašal, ali prav oživela je še le 8. decembra 1865 leta, ko so gospodje Dular, Globočnik, Male Perne in učitelj Prunč več kot 50 raznovrstnih knjig skupaj spravili. Že 26. omenjenega meseca se je združilo blizu 14 članov, s tem namenom, da zloži toliko denarjev, da se morajo naročiti vsi slovenski časniki. In zopet so se člani dne 6. maja zbrali in pri tej priložnosti „Slovensko bralno društvo“ osnovali. Pravila, katera so sestavljena po pravilih celovške čitalnice, so menda že od c. k. okraj. predstojništva potovala do vis. dež. vlade. Nadejamo se, da se nam kmalu dovoli koristna in potrebna naprava. Volil se je v ta namen že tudi odbor, ki bo po dovoljenih pravilih upravljal društvo. Po večini glasov je bil izvoljen za predsednika g. A. Gobanc, za tajnika g. P. Müller, za denarničarja g. J. Karničar, za od-

štirih tednih sledil svoji ženi. Bog daj vsem večni mir. — Strela je udarila v zvonik podružnice pri sv. Lovrencu in ga precej poškodovala. Popravljal se je in navrh postavil nov križ in strelovod. Na žegnanje se je med najhujšo ploho vršilo blagoslavljenje križa. In med pridigo je strela ponovno udarila v zvonik. To se je zgodilo brez posebne nesreče. Vendar je nastala med ženskami v cerkvi zmešnjava, ker vsaka je mislila, da je strela vdarila v njo in je čutila ta na desni, druga pa na levi strani opeklina. To vse v prvem strahu. Moški so se držali bolj korajžno. — Strela je udarila tudi v Encnov hlev v Vacelni vasi. Hlev se je vžgal in ogenj je upepelil gospodarsko poslopje. Škoda je krita z zavarovalnico. — Samskega življenja so se naveličali in pripravili za bodočo zimo, ki ne bo, kakor pravijo vremenski preroki, nič boljše od lanske: Kvančnikov Tone, ki je poročil Trušnarjevo Trezko, Miklav je šel po Kvančnikovo Zefko in jo peljal na svoj novi zidani dom, Oražev France si je izbral za družico Parevnikovo Katro, Keber v Brnceh pa je vzel Brivčevo Micko. Tudi Tomej Sivec se je naveličal petja med tovariši in peljal pred oltar Farhoferjevo Trezko, da bo od zdaj naprej mesto tovarišem njej delal kratek čas. Vsem želimo v novem stanu obilo božjega blagoslova!

Drobne koroške novice. Šofer in sprevodnik, ki sta bila obtožena, da sta zakrivila avtomobilsko nesrečo 28. marca pri Vetrinju, pri kateri je bilo 12 oseb lažje in 1 težko ranjena, sta bila oproščena, ker je sodniško postopanje dokazalo, da nesreče nista sama kriva. — Dne 12. t. m. so zabeležili na Koroškem 1225 podpiranih brezposelnih. Število se je v teku enega tedna pomnožilo za 165 oseb. — Ostali kraji: Umrl je v Velikovcu 14. t. m. Robert Kanduth, bivši velikovski župan, trgovec in gostilničar, v starosti 53 let. — 15. t. m. je v Beljaku pogorela baraka iz vojnega časa, v kateri je stanovalo 8 strank s skupnim številom 45 oseb. Občina je namestila te ljudi začasno po gostilnah. — Od 21. oktobra dalje dobijo naslednji kraji v okolišju poštnega urada Št. Jakob v Rožu po šestkrat na teden pošto: Tešinja, Št. Peter, Gorinčiče, Kot, Vaze, Št. Janž, Reka, Sreje, Dravlje, Velika vas in Bistrica. — V Dobu pri Pliberku je 15. t. m. pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Luke Omana. Škoda je povečini krita z zavarovalnico. — 17. t. m. je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Cirila Wuchererja v Bačah z vso krmo in vsem žitom. Ogenj so povzročili baje otroci, ki so se igrali z vžgalicami.

DRUŠTVENI VESTNIK

Družina.

Da stojiš ob grobu materinem, se ti li ne ukrade v tvojo dušo neko čudno hrepenenje, kateremu ne čutiš utehe? Ti li ni prijetno pri srcu ob misli, da si v krogu svojih dragih pod

bornika pa gospoda Dular in Prunč. Se ve, da tudi brez veselice ni bilo. Število članov je precej naraslo. Kar pa mora vsacega domoljuba še posebno veseliti, je to, da se bo društva iz okolice udeležilo mnogo kmetov, izmed katerih marsikateri še šole ni videl, ampak se le sam po sebi brati naučil. Društvo pa ne misli samo časnikov si naročiti, temuč si sčasoma napraviti tudi knjižnico, iz katere se bode po pravilih, ako bi se društvo utegnulo kdaj razrušiti, šolska knjižnica osnovala. Bog daj srečo!

To je bil zadnji dopis, ki ga je poslal Dular Novicam. Zakaj se pozneje ni več oglašil, je težko reči.

O njegovem poznejšem življenju je še znano, da se je dne 22. avgusta 1870 l. poročil z Marjeto Stulerjevo, pd. Hallerjevo v Lobniku in ob tej priliki legitimiral tudi 14 dni pred poroko rojenega sina Ožbalta.

Pozneje, bržkone po okupaciji l. 1878, je z družino vred odšel v Bosansko Blatnico, pošta Teslić, odkoder se ni več vrnil. Njegova kmetija, vulgo Karjon v Lobniku, pa je danes v posesti grofa Thurna.

Iz Blatnice v Bosni sem dobil od sina Ožbalta Dularja, ki mu je sedaj že 59 let, pred kratkim poročilo, da živi tamkaj kot tesar. L. 1900 je bil zadnjič v Železni Kapli. Dopisoval je v letih 1894 do 1896 v „Mir“.

varstvom očetovim in obdan z ljubeznijo materino? V domači družini živiš, kjer ti prinaša vsak od tvojih odkritosrčno in dobrohotno besedo, kot nikjer in od nikogar drugod. V dnu svojega čustva čutiš, da te družijo s člani tvoje družine nevidne vezi, katere imenuješ doma ljubezen do domačih in v tujini domotožje. Mati in oče, brat in sestra so ti sorodni ne samo po skupnem družinskem imenu, marveč predvsem po sorodni misli in krvi. Očetov ponos na svoje otroke, materina ljubezen do njene krvi, bratova odkritost in sestrina dobrohotnost, medsebojno zaupanje in medsebojna vzajemnost misli in dela, vse to in še mnogo, mnogo več spada k besedi „družina“. Družinska sreča se ti zdi kot nekako tiho, dobrodejno blagostanje in bogat si v tej misli, četudi drugim nepremožen, in zadovoljen, četudi samo zase. Družina je pač najboljša visoka šola življenja. Družina je zato tudi prva in najidealnejša družba ali organizacija in družinsko življenje najlepši vzgled življenja vseh drugih družb. Kdor skuša rušiti temelje družine, te najvažnejše in najnaravnejše organizacije, ruši temelje cerkve, države, naroda, človeštva.

Še marsikaj lepega bi se dalo govoriti o naši družini, navesti pa tudi marsikaj žalostnega iz naše dobe. Današnji čas družini nikakor ni naklonjen. Že se rahljajo vezi te najprvotnejše in svete družbe danes v času razporok in zakonskih ločitev. Na delu je temna sila, ki ji izpodkopuje tla in ruši vse, kar nam je bilo do danes nedotakljivo.

Da bi vladal družinski duh tudi v nekoliko večji vaški družini, v še večji družini cele doline in v veliki družini vsega našega koroškoslovenskega naroda! Da bi ne bilo na vasi razprtij med sosedi, katerim včasih niti ne vemo

Steckenpferd-Lillienmilchcream:

Prvovrstna lepotilna krema z osupljivim učinkom; ustvarja mehko, prožno kožo in nežno, mehko polt. (Tolščna krema za noč, suha krema za dan.) 56

več vzroka ali katere pripadajo že zgodovini. Vsaj v zasebnem življenju vaščanov naj bi ne bilo tega strankarskega duha ali po našem te ozkosrčne „politike“. In če bi zavlada še med našimi dolinami ta prišrčna, družini lastna domača misel, potem bi bil cel narod ena sama velika družina.

Zato v naše društvene vrste medsebojno ljubezen, domačnost, odkritost, prizanesljivost in vzajemnost! Naša društva naj bodo ognjišča družinske misli! In iz njih naj se potem širi ta lepa misel nazaj v naše družine in naprej v našo vas in dolino ter deželo!

Št. Ilj nad Dravo. (Pevska prireditelj.) V nedeljo dne 3. novembra priredi Slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško po društvenih pevskih zborih iz Loge vasi, Št. Ilja in Bilčovsa veliko pevsko prireditev pri Lederhasu v Št. Ilju. Na sporedu so pristne naše koroške narodne pesmi. Med pevskim sporedom je tudi kratko predavanje. Pričetek je točno ob treh popoldne. Opozarjamo na tozadevni oglas.

Vogrče („Prisega o polnoči.“) V nedeljo, dne 27. t. m. gostujejo pri nas globaški igralci z igro „Prisega o polnoči“. Ker se porabi čisti dobiček v dobrodeleno namene, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Slovenski krožek na Dunaju ima vsako nedeljo zvečer svoje društvene sestanke v hotelu Fuchs, XV., Mariahilferstrasse 138, kjer razpolaga z lepimi društvenimi prostori ter nudi svojemu članstvu vse, kar sploh more nuditi društvo v sličnih razmerah. Društveni odbor je pred kratkim ustanovil poseben veselični odsek, da skrbi za zabavo v dolgih zimskih večerih ter prevzame prireditev krožkovih veselice itd. K sodelovanju je pritegnjen tudi pevski zbor, tako da se lahko nadejamo res prijetnih presenečenj. Pridite!

Podljubelj. Drugi sestanek našega izobraževalnega društva se je izredno dobro posrečil. Udeležilo se ga je nad stoinpetdeset članov in članic. Glavna točka je bilo skioptično predavanje o južni Koroški, njeni pokrajini, o noši in običaju njenega ljudstva. Diapozitivi so izredno lepi, predvsem pa ugajajo Rožanke, Zilanke in Podjunčanke v noši. Sestanek je izpopolnil združenji domači in boroveljski pevski

zbor. (Tako je prav, da se poseti tudi sestanke sosednih društev in člani boroveljskega društva naj so vam drugim v zgled! Op. ured.) Tudi pesmi so znali prav dobro izbrati. Da se je sestanek tako brezhubno vršil, je predvsem zaslug našega vrlega tajnika g. Šimana Valentina iz Struge. In za mesec dni nad je obljubil že tretji sestanek naš izvrstni tajniče-korenina.

GOSPODARSKI VESTNIK

Tržne cene. Celovec. Živina: voli 1,20 do 1,40, plemenske krave 1,20—1,50, pitane krave 1, pitani prašiči 2,30—2,50, plemenski 2,50 do 2,90 S za kg žive teže. Pšenica kg 32, rž 26, ječmen 28, oves 24, ajda 24, koruza 30 g, grah 1,40, leča 1,80 S, fižol 70, krompir 8—10, zelje 20—30, repa 15—20 g, goveja mast 6,80, maslo 6, prekajena slanina 4,50, sirova slanina 3, zaseka 3,40, sladka smetana 2,40, skuta 1,40 do 1,60 S; sladko seno 14, slama 9—10 S za 100 kg. — Cene v celovski klavnici za kg mesa: voli 3,20—3,40, telice 3—3,20, mlade krave 3 do 3,10, starejše krave 2,60—2,80, drobnica 2 do 2,40, mesne svinje (žive dobavljene) 3 do 3,10 (mrtve pripeljane) 3, teleta 2,80—2,90 S.

Borza. Dunaj, 22. X. 1929. Dinar 0,1250; lira 0,3712; nemška marka 1,6960; češka krona 0,21; švicarski frank 1,3750; francoski frank 0,2795; dolar 7,0950.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Odkar se vršijo v Palestini boji med Židi in Arabci, se Židi zopet vračajo v prejšnje kraje. Pred kratkim se je vrnilo 60 Židov na Dunaj. — V zadnjih letih je likvidiralo samo na Dunaju 36 bank, vsled česar si je vzelo 22 ljudi življenje. — Na Dunaju bo kmalu 20 kinematografov, ki predvajajo govoreče filme. — Češkoslovaška: Dr. Tuka je bil v Bratislavi obsojen radi špijonaže in po zakonu o varstvu republike na 15 let ječe in triletno izgubo državljanskih pravic, profesure in doktorskega naslova, Snacky pa na 5 let ječe. Pred sodnijo se je zbralo 10.000 radovednežev, ki jih je morala pregnati policija s pendreki. Pravijo, da bo vsled obsodbe slovaška ljudska stranka pri volitvah 27. t. m. pridobila za 100.000 glasov. Slovaška ljudska stranka je odpoklicala svoja dva ministra iz vlade. Dr. Tuka je postavljen za kandidata za bodoče volitve. — Ponoči od 9. na 10. t. m. so madžarski finančni stražniki prekoračili češkoslovaško mejo in oddali več kot 10 streliv na češkoslovaško finančno stražo. Pri tem je bil ranjen en češkoslovaški finančni stražnik, ki so ga morali prepeljati v bolnico. — Jugoslavija: Odmetnik Rečić Ramaš in njegova kačaška banda so vpadli preteklega meseca iz Albanije v Čafa Murgaš ter pričakovali devetorico kmetov, ki so potovali v Peč, jih popolnoma oropali in nato pobili. — 9. t. m. se je otvoril zrakoplovni promet z Avstrijo. Letala bodo letala vsak dan, izvzemši nedelje: Beograd—Zagreb—Gradec—Dunaj in obratno. Vozne cene: Beograd—Dunaj 1240 Din., Zagreb—Dunaj 720 Din., Gradec—Dunaj 320 Din. — Narodna banka je zgradila veliko tvornico za tiskanje bankovcev. Ker se imenuje zdaj država kraljevina Jugoslavija, bodo vsi dosedanji bankovci vzeti iz prometa in nova tiskarna bo tiskala nove. Predno bodo vzeti dosedanji bankovci iz prometa, bo poteklo gotovo eno leto. — Kralj je imenoval za bana dravske banovine inž. Dušana Serneca, bivšega ministra in profesorja vseučilišča v Ljubljani. — Ostale države: Narodnim socialistom v Berlinu je naenkrat padlo v glavo, da bi ustavili promet. Postavili so se čez ulico in ustavili promet. S pendreki jih je mogla policija šele pregnati, aretirala pa jih je 15. — V državni jetnišnici v Colorado v Ameriki so se uprli kaznjenci in se morali vdati šele po 17 urnem boju. Vodja upora je postrelil 10 paznikov, 2 tovariša upornika in samega sebe. Upornikom niso mogli priti drugače do živega, kakor da so razstrelili poslopje za poslopjem. Jetnišnico je oblegalo 500 vojakov. — Romunski regent Buzdugan je 6. t. m. umrl. Vlada je v smislu ustave prevzela začasno vso kraljevsko oblast v svoje roke. Za novega člana regentskega sveta je bil pozneje izvoljen sodnik kasacijskega sodišča Konstantin Sarateanu z več kot dvetretjinsko večino. — Nad Cagliarijem v Sardiniji se je utrgal oblak. Ogromne množine vode so razdecale 200 hiš. Tri osebe so bile ubite, 7 pa

ranjenih. — V avstrijski socijaldemokratski stranki je organiziranih 730.834 oseb. — V geonovskem pristanišču v Italiji je 9. t. m. zvečer zgorelo štirinadstropno skladišče, v katerem je bilo 20.000 meterskih stotov kokosovih orehov. Šele ko je bilo skladišče z vsemi zalogami vpepeljeno do tal, so mogli gasilci pogasiti ogenj. Škoda znaša 10 milijonov lir.

Kaj sta si palček in pivka pripovedovala?

Bilo je opoldne po obedu. Ko sem svoj lačni želodec docela patolažil, privoščim še svojim udom, utrujenim od dolge dopoldanske hoje, poštem počitek in se zlekem na svoj mehki divan. Prižgem si še svalčico, pa začnem spuščati v zrak goste oblake dima ter gledam skozi okna, kako se zunaj na vrtu veter igra z vejami sadnih dreves. Glej, tu pa priskače v veje palček, vesel in neutrudljiv skakalček, ter živahno giblje svoj vedno nemirni repček sem in tja. Kmalu nato pa prifrfoata s svojimi dolgimi peroti tudi pivka — sivka in se vsede med veje. „Piv, piv, „Pozdravljena, sestra moja“, ji odvrne palček ter prijazno zamahne z repčkom. „Odkod pa, draga moja? Že dolgo te nisem videl.“ Piv, piv! Odkod? No, nisem bila ravno daleč. Preromala sem koroško deželo. Zares, lepa je ta Koroška! Te gore, ti sivi velikani in ta sinja jezera, ki gledajo kakor modra očesca tja v nebo k svojemu Stvarniku, to je pravil raj! A najbolj se mi dopadejo slovenski kraji: ta resna Podjuna, ta divni Rož s svojim ljubkim jezerčkom tam na gornjem koncu! Tu se čutim tako domačo.“

„Gotovo tudi nisi prezrla, sestra, lepega Vrbskega jezera? Ti ugaja, kajne?“ vpraša palček. „Kajpada, bratec,“ potrdi pivka. Teško je najti na svetu tako krasno naravo kakor pa tam. A nekaj mi ne ugaja. „Kaj pa?“ — in palček radeveden posluhne. „To življenje tam poleti,“ nadaljuje pivka. „Te nage človeške figure, ki stršijo tam, ne ponoči, ampak pri belem dnevu, si upajo brez sramu nage celo v vasi ter posedajo tako za mizami po gostilnah. Da jih ni sram! Kaj takega! Veš kaj? Videla sem že veliko sveta, preletela sem tudi že tisto veliko lužo tam na jugu, bila v gorki Afriki, a povem ti: zamorčki in zamorke tam spodaj mi bolj ugajajo kakor pa ti ljudje, imajo več sramežljivosti kakor pa ti kulturenci v tej Evropi tu.“

„A tudi pri nas v Rožu, v tem mojem ljubem domu, nič boljše ni,“ pravi palček. „Tam ob lepem Baškem jezeru, kjer najraje prebivam, kjer se mi sicer najbolj dopade, moram žal tudi gledati nage moške in ženske, kako postajajo in pohajkujejo ne samo v kopalščih, ampak po vseh vaseh okrog. Kako grdo! Kako se mi to stedi! Tam blizu Loč je neko letovišče za mestno mladino. Odtod zahaja mladina v okoliške vasi podnevi brez vsakega sramu, kakor divjaki, samo v kopalnih hlačah. Kaj ne, lepa vzgoja to!“

„Veš, to je moderna vzgoja,“ pojasnjuje pivka, „moderni evangeli, ki kakor mrzel veter prihaja in piše sem od vzhoda. Koliko apostolov, a koliko šele vernih učencev šteje ta evangeli ravno med koroškimi Slovenci! Svoje zveličanje iščejo v njem, a naši bodo pogubljeni. „Škoda za te lepe kraje, ki jih bo ta tuja kultura, to češčenje mesa in nagote popolnoma pokvarilo,“ toži palček.

Do sem sem mirno in napeto poslušal ptičjemu razgovoru, a tu se pa nisem mogel več vzdržati. Kri mi šine v obraz, rdečica me oblije. Tedaj vstanem, stopim k oknu ter zakličem modrijanoma v pernatih obleki: „Dovolita, vidva prepametna krilatca božja, da vaju prekinem in malce popravim vajne drzne sodbe! Hudujeta se nad sedanjo prosto nošo ljudi. Ali ne vesta, da se nosijo le zato tako, ker je to dobro za zdravje, da se telo utrdi zoper toploto in mraz?“ „Tako, tako ti misliš, ubogo človeče!“ mi seže vmes pivka. „Če si tako moder, moraš vendar vedeti, da je zveza nemških zdravnikov v Nemčiji izdala lani razglas, v katerem svari ljudstvo pred pretiranim češčenjem nagote in trdi, da ni res, da bi bilo to zdravju potrebno. Akoravno ne znam brati „cajteng“, pa vendar vem to, ker pridem veliko po svetu okrog. Vi Slovenci toliko obrajate Nemce, poslušajte še enkrat tudi pametne Nemce! Ali je pri vas mar tako vroče kakor pa v srednji Afriki, da ne potrebujete več obleke? Ali ne piha le večkrat po vročini prav mrzel veter, da se v tej pičli obleki prav lahko temeljito prehladite?“

Ali torej ta nagota zdravju koristi? Ali ni marveč naravnost proti naravi? Poglej nas, ptičji rod! Ali vidiš kje le enega izmed naših tovarišev nagega? Ali nima vsak izmed nas svoje perje, pisano oblekco, ki nam jo je dal naš Stvarnik, in to tudi v najtoplejših, južnih krajih? Vaša dekleta pa mislijo, da so tedaj najlepša, če kažejo gole prsi in roke ter molijo naga kolena! In vaše matere mislijo, da bodo njihovi otroci tedaj najbolj pridni, če letajo napol nagi okrog! Ali ni Bog že Adamu in Evi v raju pripravil obleko iz živalskih kož, da sta se z njo pokrila, ko sta morala iti iz raja? V 20. stoletju, v stoletju kulture in neizmerne modrosti, pa mečejo ljudje v Evropi kot divjaki obleko proč! Zares „Die Welt ist ein Narrenhaus“, kakor pravijo Nemci. O, vsaj znam tudi nemški. In ali najdeš v tej nagoti kje kaj lepega? Ali ni vse tako grdo in ostudno, da bolj ne more biti? Pamet je boljša kot žamet, tako pravite. Da, pamet, prijatelj moj, pamet je vam ljudem ljubi Bog dal, pa neumrjočo dušo; pa ste na oboje pozabili ter vidite samo še telo, pamet pa ste že davno zaigrali, in mi ptiči vas moramo šele pameti učiti. O človeški rod, kako globoko si padel! Pod žival si se ponižal! — Tako, sedaj pa z Bogom, dragi sin človeški! Pa ne zabi, kar sem ti povedala! Prihodnjič, ko zopet pridem, pa ti bom še nekaj povedala o ljubezni do domače zemlje.“

„Pa nekaj o domači narodni noši,“ pristavi palček. „Pa zdrav ostani! Z Bogom!“

In odletela je pivka, za njo pa palček — skakalček. Jaz pa sem še dolgo časa stal pri oknu, gledal za njima in strmel pred se ter premišljeval to, kar sta mi pravila. In ko sem tako premišljeval, me je postalo sram, da sem — človek. Vsedel sem se, vzela papir ter Vam, g. urednik, napisal tele vrstice, da tudi bralec „Koroškega Slovence“ zvedo in si vzajemo k srcu, kaj sta si palček in pivka pripovedela.

Listnica uredništva.

Beljak. Opozorili ste nas, da je prinesla „Gottscheer Zeitung“ poročilo o pogajanjih med Nemci in Slovenci v Ženevi glede manjšinskega vprašanja na Koroškem. Ugotavljamo, da poročilo v omenjenem listu ni točno. Natančnejših pojasnil Vam ne moremo nuditi, ker se mi držimo dogovora. — **Pokrče.** Mislimo, da objava dopisa ni umestna. Heimatschutz nas zanima samo toliko, kolikor je naperjeno njegovo delovanje proti slovenski manjšini. — **Podjunčan.** Sprejeli smo znesek 100 S za tiskovni sklad in 50 S kot dar Političnemu in gospodarskemu društvu za Slovence na Koroškem. Za Vašo velikodušnost se Vam iskreno zahvaljujemo, ker nam je dokaz Vaše uvidevnosti, da tudi najboljša volja ne premore mnogo ob pomanjkanju sredstev. Da bi Vaš velikodušni vzgled našel prav obilo posnemanja pri ostalih naših rojakih!

Sveče

121
za vse svetnike in vernih duš dan
priporoča trgovina s svečami
FRANC SIEBERT
CELOVEC, STAUDERHAUS.

Izšla je Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1930,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obratjan.

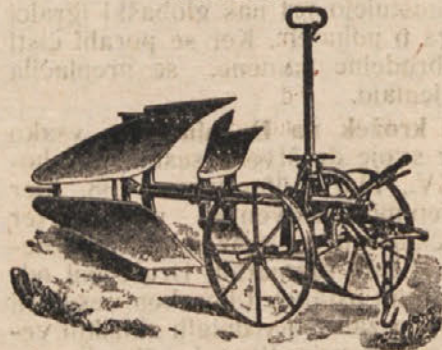
V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice, pobočnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejmice na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu bregosti živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d. v Ljubljani.

112

Originalno Melotte-jevo brabantsko oralo

Izborna
oralna pri-
prava za
naprednega
poljedelca.

ceniki zastoj.

Ugodno
plačilo na
obroke.

MELOTTE-WERKE
WIEN IV., MAYERHOF GASSE 16

Zastopnik: **Valentin Lassnig**, posestnik,
Nova vas, P. Föderlach

103

SLOV. KRŠČ. SOC. ZVEZA ZA KOROŠKO.

Vabilo

k

VELIKI PEVSKI PRIREDITVI

ki se vrši

v nedeljo dne 3. novembra, točno ob 3. uri pop.
v dvorani gostilne Lederhas-ove v Št. Ilju n. D.

Izvajajo se naše koroške pesmi (čez dvajset); vmes so naše najlepše. Nastopi združeni pevski zbor iz Loge vasi, Št. Ilja in Bilčovsa pod vodstvom g. Pavleta Kernjaka in s sodelovanjem znanega baritonista g. J. Moswitzerja. Med sporedom je tudi kratek govor Zvezinega tajnika.

Vstopnina 80 grošev. 123

Prijatelji naše domične melodije iskreno vabljeni!

POZOR!

Komur na rozalsko žeganje ni bila dana prilika in možnost, da bi se oglel lepo igro

Prisega o polnoči

v Globasnici, ta naj pride dne 27. oktobra v Vogrče, kjer jo bodo Globašani ponovili.

Začetek ob 3. uri popoldne.

Igra se uprizori v Škofovih prostorih.

Prijazno vabi vse Slovence

Odbor izobraževalnega društva v Vogrčah

Hranilnica in posojilnica

pri Devici Mariji na Jezeru
v Prevaljah, r. z. z. n. z.,
Mežiška dolina, Jugoslavija

se priporoča vsem,

ki imajo trgovske zveze z Jugoslavijo, za vsakovrstne denarne transakcije. Prejemata tudi od vsakogar

hranilne ologe v dinarjih in šilingih

in nudi najugodnejše obrestovanje. Ker je zavod zadruga z neomejenim poroštvom, je denar popolnoma varno naložen.

Uraduje se dnevno. 113

Na vprašanja se odgovarja brezplačno.